

SKUPNOSTNO DELO V "SOCIALNIH" STANOVANJSKIH NASELJIH

Gill Coffin, Finding Our Hidden Strenghts,
Social Work Today, 16, 1984, št. 11, str. 16-18.

V članku so opisani uspehi in neuspehi skupnostne akcije v dveh predmestnih najemniških stanovanjskih naseljih v Birminghamu. "Neformalne mreže", "prostovoljno delo" so vse bolj pogosti izrazi, ki jih slišimo na področju socialnega dela. Vendar še ni povsem jasno, kako dejansko uresničiti cilje skupnostnega dela. Vse bolj jasno pa je, da akcije spodbujanja in razvijanja samopomoči zahtevajo veliko truda, zavzetosti in časa.

Nacionalna agencija za pomoč družinam (Family Service Unitis), ki deluje v 24 enotah v Angliji in na Škotskem, je leta 1978 ustanovila posebno enoto v severnem Birminghamu. Ta enota, katere delovanje naj bi trajalo 5 let, naj bi razvila skupnostne akcije v dveh depriviligiranih stanovanjskih naseljih. Po tem obdobju naj bi se akcije spontano nadaljevale. Ti naselji so izbrali predvsem zato, ker se tam pojavlja zelo veliko socialnih problemov. Obe naselji sta oddaljeni okrog 10 km od centra mesta, kjer v 2000 najemniških stanovanjih živi okrog 5000 prebivalcev. Stanovanja so v glavnem betonska, slabo izolirana, vlašna ter zelo slabo vzdrževana. Zaradi tega jih tudi zelo težko oddajajo; najemajo jih predvsem brezdomci, ki imajo na stanovanjskem področju najmanj izbire. Fluktuacija je v teh naseljih zelo visoka, letno se jih odseli okrog 20 odstotkov, vendar jih je 70 odstotkov izjavilo, da bi se odselili, če bi se lahko.

Socialne službe in razni uradi so najmanj 5 km daleč, avto in telefon pa imajo redki. Čeprav je populacija mlada, jih je skoraj polovica brezposelnih, veliko je tudi majh-

nih otrok do 5 leta starosti in ena tretjina družin so družine samohranilk oz. samohranilcev.

Glavni cilji te nove enote, ki so se odražali tudi v njenem v naprej omejenem času delovanja, so bili zgraditi skupnost in zasnovati lokalno nadzorovane vire, ki bodo preživeli delovanje same enote. Poseben poudarek je bil v tem, da se izognejo odvisnosti, da ne označujejo ljudi kot "probleme" ter se izognejo vsem poskusom "ožigosanja" teh ljudi. Na drugi strani pa je bil poudarek na razvijanju samopomoči, razvijanju možnosti, da bi ljudje prišli do novih spoznanj in izmenjevali stara, zmanjšali osamljenost z medsebojnim povezovanjem ter povečali zaupanje v lastne zmožnosti.

Delovno osebje sestavlja 8 socialnih in skupnostnih delavcev, 2 delavca, ki vodita igralne skupine ter administrativno osebje. Službe, ki jih ta enota razvija sama ali v povezavi z drugimi, so: delo z družino, svetovalno in skupinsko delo. Vse skupaj pa naj bi zadovoljile potrebe po podpori, navetih, tovarištvu, raznih aktivnostih ter možnostih, da bi ljudje sami reševali probleme. Vsak socialni delavec je še posebej zadolžen za nekaj družin, ki potrebujejo intenzivno pomoč; večino problemov pa obravnavajo dnevno na sestankih, ki se jih lahko udeležijo vsi. Center je ves dan odprt za vse, v okviru tega pa delujejo še razne specializirane skupine: za varstvo otrok, ženski klub, klub mater z dojenčki, klub med si sam, literarni krožek ter skupini za plavanje in jogo. Imajo svoj center za brezposelne, svoj časopis ter organizacijo prireditve ob praznikih in počitnicah. Cilj spodbujanja samopomoči in razvijanja neodvisnosti je značilen za vse skupine.

Kljub določenim uspehom imajo delavci te enote veliko težav pri ohranjanju skupin. Razlogi za to so v veliki fluktuaciji prebivalstva, depresiji in raznih stresih ter apatiji, ki jo povzroča občutek nemoči.

Kako težavno je lahko delo ponazarja primer dela skupine za izboljšanje stanovanjskih razmer teh prebivalcev. Ta skupina je bila ustanovljena kot ena izmed prvih, saj so mnogi že zgodaj spoznali, da kot posamezniki ne morejo uspeti. Strokovni delavci so bili tudi prepričani, da bo ta skupina preživela delovanje same enote. Prvo javno zborovanje, ki so ga organizirali, je doživelo velik odziv in takoj so ustanovili odbor za razreševanje stanovanjskih problemov. Vendar je skupina predstavnikov ulic in blokov, ki naj bi zbiral podatke o problemih, delovala le nekaj mesecev; pod pritiskom dela je razpadla. Delavci in študentje enote so nato zelo intenzivno delali z najemniki iz določenih blokov in jih skušali prepričati, da bodo uspeli le s kolektivno akcijo.

Z velikimi napori in osebnimi stiki jim je uspelo sestaviti novo skupino. Nekateri člani so bili bivše stranke. Vendar tudi tej skupini kar naprej grozi menjava članstva zaradi preseljevanja, nesporazumov itd.

Čeprav je ta skupina imela določen uspeh, kadar je delovala kot zagovornik posameznih najemnikov, so bili njeni dosežki v kolektivni akciji dokaj skromni. Glavni cilji te skupine so bili: izboljšati vzdrževanje stanovanj, spremeniti politiko oddajanja stanovanj; doseči, da bi bila služba stanovanjskega odseka v samem naselju. Stanovanjski odsek je določeno pomoč obljubil, ostalo pa je vse po starem. Ta obljubljeni pomoč je bil tudi edini uspeh te skupine.

Socialne službe in razni uradi so najmanj 5 km daleč, avto in telefon pa imajo redki. Čeprav je populacija mlada, jih je skoraj polovica brezposelnih, veliko je tudi najb-

Strokovna skupina te enote je vse bolj prepričana, da bo brez boljših stanovanjskih razmer zelo težko uresničila tudi druge cilje. Težko je doseči občutek pripadnosti določeni skupnosti, če se velika večina želi odseliti. Skupini so podaljšali delovanje še za naslednjih 5 let, četudi se cilji, da bi se ta enota samosvojila, zdijo še zelo daleč. Socialne spremembe ne morejo biti le domena socialnega dela samega, temveč tudi širših političnih in ekonomskih odločitev. Socialno delo vsekar lahko odigra pomembno vlogo pri preprečevanju razpada družin in izboljšanju življenja posameznika, ne more pa oživiti depresivnih in prikrajšanih skupnosti niti jih usposobiti, da bi si pomagale same.

Lidija Kunič